

Strýc Pelár.

K úmrtí populárního českého muzikanta.

Pelár umřel.

Ještě na císařské hody hrál na muzice. Potkal jsem ho z rána. Vyšel od Glesingrů. Celý sehoulený. Brunclek s klarinetem v ranci, pomačkaný hnědý klobouk, pošinutý do týla. Za kloboukem místo jalovce péro z moráka. Oči plavaly jak v slzách. Hrozně namožený. Hrál kdesi v Raketnici tři dny.

Poslední čas byl už špatný. Už nemohl. Naposledy koncertoval v létě na Vsetíně o slavnosti v Panské zahradě a v Prostějově na zahradnické výstavě.

Na Vsetíně začala také Pelárova sláva. Roku 1892 o vsetínské výstavě poznal Pelára svět. Do té doby hrával jenom někdy na Vsetíně na muzikách, na svatbách, Valachom na hasičské slavnosti. Nejvíce na dolních dědinách, okolo Bystřiček. Z Bystřiček pocházel.

Na Vsetíně byl Pelár atrakcí výstavy. Tam ho poznali páni z Prahy. Byli tam "aj hrápata, baróni, aj jeden Rotschild." Byli hosté, co přijeli na výstavu až od Králové Hradce "studovat národopis." Ale šenk, kde Pelár vyhrával, byl hned u vchodu. Zapadli tam a teprve na třetí den si vzpomněli, že neviděli výstavu.

Valašsko se slavně účastnilo veliké národopisné výstavy v Praze roku 1895. Vystavilo tam celou "Novou dědinu" a v ní hospodu "Na posledním groši" tak, jak bývají naše hospody, se šenťšem, se štoky, s panskou světnicí a s Pelárem. Valašská hospoda na výstavě bez Pelára, to by bylo jak hody bez muziky. A tam byly hody pět měsíců.

Pelár neměl vlastní bandu. On byl pro sebe. Jak bylo třeba, našel si svoje lidi. Do Prahy, před toliký svět, naverboval do bandy ty nejlepší: Trusina z Růžeky prim. To je ten nejlhlaavnější. Utreři všecko a hned, jak kdo poručí. Pelárovi se při tom trochu nadrdal, dělal kapelníka. Pelár ho shovívavě nechal. Věděl, že kapelníkem, uznaným mužstvem i obecněstvem byl vždycky sám, Pelár.

Sekunda si přivedl Trusina svého, jakéhosi chlapčisko ještě. Dudík z Kateřině tloukl cimbál. Bylo veliké umění, vyrazit háčky z rezavých a rozladěných strun akordy a harmonii. Dudík musil často štymovat. Velice se s tím nepáral. Měl důležitější starosti. Byl kasírem a cymbál byl kasou. Sem tam byly jakési křiky, ale rozšafnost a klid Dudíkův zvrátili všechno podezření.

Basistu zavolal Pelár z Mikulůvky, sám si nechal klarinet.

Bylo jich v kapele pět, ale slyšet jich bylo. Někdy víc jak muziku.

Mikulůvjan-basista si to asi za čtrnáct dní rozmyslil. Shon světa, divoké živobytí (mezi Mikulůvkou a Prahou o výstavě je jakýsi rozdíl), ho poplašilo. Byl i jakýsi chorlavý a zamklý. Neřekl nic a jednou z rána byl pryč.

Strýc Pelár nebyl v rozpacích. "Kdo může za hovado?" Psal či telegrafoval do Liptálu, a přijel Blažek, jako na koni. Sehraní byli hned v prvním kousku. "Kolikéž pak je toho třeha na base? Enom sem tam stráhnut a přimřčávat!" Blažek uměl stráhnat, ale strýc ho neměl rád.

Pelár a ostatní byli náaturisti, Blažek byl notař. Uměl, anebo alespoň se dělal, že umí noty. Jak mu někdo zahvízdal písničku, stavjal se: "Založme sa, za štvrt hodiny je v notách!" No, nebylo, ale strýc zlobilo takové zabění.

Byl náaturista, not nepotřeboval, ani jich neznal a uměl to lepší bez not, jak Blažek s notami.

Vždyť složil i zkoušku! V Praze to nejde tak, jak u nás. Na Bystřičkách, v Růstce ani Vsetíně se jakživi strýce neptali na koncési. Strýce jakživ nenapadlo, že člověk potřebuje na to koncési, aby mohl vyhrávat a brát za to peníze. U nás, na dědině hrával na muzikách ten, kdo uměl, někdy i nevelice.

V Praze je to ostřejší. Na výstavě přišel do hospody po třech dnech pan komisař, že strýc musí mít koncési, a že k tomu potřebuje vysvědčení, průkaz způsobilosti.

"Šakra, co ešete!" Vždyť hrál už přes 30 roků a dobře! No, co je dělat! Zákon je zákon —

Ale, kdo měl dosvědčít, že umí hrát? Obec?

Obec nemůže, ba ani šandáři, ani hejtmanství. Mohou jinak potvrdit všechno na světě, ale takovou věc nemohou dosvědčít. Strýc musí mít vysvědčení od nějaké zkušební komise nebo hudební školy nebo aspoň nějaké autority, že je hudebníkem, že je schopen provozovat hudbu.

"Dyť mám tof klarinet! Nač ho mám?"

S komisi a se školou to nešlo. Autorita!

Jako na zavolanou přišel na výstavu do hospody skladatel Karel Weiss. Byl kdysi s Ondříčkem na Vsetíně.

Strýceovi se řeklo, kdo to je, a co by mohlo být. Nebylo třeba říkat dvakrát. Už se hrálo. Strýc zpíval.

Všeci se ptají, komu to hrají!

A to pánu Vjzovi!

Nie sa neptajte,

enom mu hrajte,

šak vy eosí dostanete.

Dostal. Přinesl se papír, inkoust a péro, a Weiss, virtuos, operní skladatel, napsal a podepsal, že "Jan Pelár z Bystřičky, okresní hejtmanství Valašské Meziříčí, 54letý, ženatý, je schopen, aby provozoval hudbu zvláštního rázu".

Druhý den se na to přilepil za korunu štempl a teď už koncési ani uznání nemohl Pelárovi nikdo upřít.

Byl vlastně vyučeným řezníkem. Pelára měli všichni rádi. Na "Poslední groš" přišel každý, alespoň v noci před uzavřením výstavy, před "vejtrubou". Pelár se seznámil s celým světem. Hrál knížatům, hrabatům, jiným velikým pánům, i panu kardinálovi, "pánu Badenimu", "pánu Schwarzenbergovi". "Pán Lažanský" vodil k Pelárovi všechny své hosty. Pelár poznal "pána Čecha" (Svatopluka), "pána Vrchlického", Jelínka (Edvarda), Aleše, Herbena, slavného malíře německého Menzla, hromadu Rusů a Poláků. Všichni jsou podepsáni v pamětní knize z "Posledního groše", uložené ve Snaze na Vsetíně.

Hrál valašské písničky, co jich uměl, všelijaké; Nestarej se ženo má, co budeme jísti! Zabijem si komára, bude masa dosti. Jednu kytu upečem, druhú uvaříme, nestarej se, ženo má, šak my sa najíme.

Hrál do tance, a Hanča musila tancovat "valašské", točenu, vrtanú, rajdák Markem. Nejráději se hrála "Všeci se ptají". Ta nejvíce nesla. "Pán Thun" (místodržitel) dal za ní desátku. Ale uměl i jiné, a krátký pobyt v Praze, vkus a přání Pražanů a hlavně nadání náaturistů naučily Pelára i kulturu pouličních odhrůvaček. Ale za všeho nejmudnější hrál Pelár "Kde domov můj".

A peněz bylo! Dělili se o ně na šest dílů. Pelár měl dva díly. Ale, co dostal kromě toho, bylo

jeho. Měl štěstí: dostal peníze, přstěnky, cukroví, i jakési háčkování... Dostal "aj jiné věci". Nespořil velice, ale přivezl si domů přece na 800 rýnských.

Ještě více bylo piva. Strýci stačili na moe, když bylo, i na 30 džbánek. Ale někdy v neděli bylo toho tolik, ráno, odpoledne i večer, že si zaspořili pivo na druhý, slabší den.

Ve všech novinách byl a pořád. Jeho kázání při stínání máje bylo "tam" celé. I básníci o něm pěli. Fotografovali ho pořád. Strýce už uměl k tomu sedět, jak primadona. I malíř ho maloval, "pán Liebacher". Prvnímu sešitu velikého díla o Národopisné výstavě byla první ozdobou barevná reprodukce akvarelu Liebcherova.

Po výstavě seděl Pelár na vavřínech, slávou pokryt. Z rýnských byly brzy drobné...

Ježdil koncertovat. Vzal si na to koncési pro Moravu a koncertoval v Ostravě, Kroměříži, Prostějově, Hradišti, Přerově, několikrát v Brně a jinde. Všude šílil slávu svého jména.

Pelár se měl za muzikanta, posledního z těch starosvětských, kdy starý Blaba na Vsetíně hrával ještě na cymbál. Ale nebyl muzikantem, ani svět ho za to neměl. Tak, jak mu to "pán Vajs" dosvědčil: On jenom provozoval hudbu, ale byl vlastně herecem, komikem. Pelárovi nebylo nikdy zle o vtip, o nápad. Písničky si dělal, myslím, sám, aspoň jich pepřil a kofenil ze svého.

Čím dál, šlo mu veselí už těžej. Záduch, alkohol, tabák, probdělé a prokřičené noci ho zmáhaly. Už hrával také moc maršů a valčeků, dělal "železnici", se zpěvem to šlo těžko a musil za něho zpívat mladší kamarád, co trubil trumpetu, kdesi z Rajnochovic. Bral s sebou už také mladého, syna. Přál si, by nastoupil dědictví slávy otcovské. Ale, myslím, že ten je daleko od svatých.

Už nechtěl ani piva a kde to šlo, pil víno a -- lepší věci.

V posledním čase "býval" na Žabárně. Poznal se předloni i s "pánem Masarykem". O prázdninách 1905 bydleli "spolu" na jednom dvoře.

Předloni na podzim ho maloval ještě Hlavica. Stačil jenom na skizzu. Tvář, klobouk a brunclek. Strýc děle nevydržel sedět ani při čtvrtce vína. Byl po muzice, hrál u Pisky dva dny.

Nevyspalý, shrbený, kníry zježené, oči přivřené, v levém oku ječné zrnko. Za kloboukem junácký jalovec.

Schodil. Nebyl starý. Co si přes šedesát. Letošní zákeřná zima ho srazila.

V pátek 11. ledna pochovali ho na evangelickém hřbitově v Rouštec.

Bez muziky. Nemohli se věci sejit. Kterýsi kamarád chtěl za spolučinkování v té zimě čtyři zlatky.

Tož ho odnesli potichu.

K. Bubela.

Čistota přísad.

Ty nejlepší, pečlivě vybrané byliny a kořinky mající osvědčené vlastnosti pro čistění a seslení krve jsou obsaženy v Severovu Krvečistiteli, tomto chvalně známém jarním léku. Neobyčejný zdar a úspěch dosažený touto lékařskou přípravkou v léčení všeobecné ochablosti, chudokrevnosti a kožních nemocí jako jsou uhry, trudy, újedy, lišej a podobné kožní vyrážky způsobené nepořádky krve, lze přičítati zvláštní péči, jaká se věnuje výběru potřebných přísad. Severův Krvečistitel prodává se za \$1.00 láhev. V lékárnách. W. F. Severa Co., Cedar Rapids, Iowa.

PRO TOHO NEJMLADŠÍHO, PRÁVĚ TAK JAKO PRO DĚDEČKA.

Jest netoliko dobrým pro dospělé lidi, ale jest bezpečno míti pro děti zásobu

DR. PETRA

HOBOKO

vždy na ruce. Urovnává jejich malé choroby — vyčistuje mladickou vlhkost a vyrážky — činí silným a otužilým tělo. Jest to dokonalý domácí lék pro všechna stáří. Vyčistuje krev, zajišťuje mocný a zdravý oběh. Řídí žaludek a vnitřnosti, oživuje játra a dává ledvinám správný chod. Neútočí na lékárnický lék.

DR. PETER FAHRNEY & SONS CO., 112-114 So. Hoyne Ave., Chicago, Ill.

HOTEL PRAGUE

ČESKÝ HOSTINEC U MĚSTA PRAHY

na rohu 13. a William ul., Omaha.

Čisté a pohodlné zařízené pokoje pro cestující, opatřené úplně novým nábytkem a elektrickým světlem, jakož i výborná česká strava a vzorná obsluha. V hostinci obdržíte vytečený Storžův ležák, nejlepší druhy vín a likérů a nejjemnější doutníky.

Krajané, zavítáte-li do Omahy návštěvou, ubytujte se v hotelu Praha a ušetříte nejen peněz, ale zbavíte se všelikých nesnází. O hojnou přízeň krajanů žádá

Tel. A 1814. 25tf JOSEF MARUŠÁK.

Willow Springs Pivovar

dava

ZELENÉ "TRADING STAMPS"

Za \$3.00 zelených Trading Stamps s každou bednou

STARS & STRIPES

(2 tucty plovových lahví)

—cena

\$1.25

Za \$5.00 zelených Trading Stamps s každou bednou

STARS & STRIPES

(2 tucty kvartových lahví)

—cena

\$2.25

Pamatujte! Kromě toho, že dostanete nejlepší lahvové pivo, dostanete též dvojnásobnou hodnotu v zelených "Trading Stamps."

1407 Harney Street.

Objednejte si poštou neb telefonem Douglas 1306 nebo 1655.

Metz Bro's Brewing Co.

Nejstarší pivovar v Omaze.

TELEFON DOUGLAS 119.

Vaří nejlepší pivo soudkové i lahvové na celém světě.

Riley Brothers Co.

VELKOOBCHODNÍCI

Likéry a doutníky

Old Military Rye --- Diamond R Rye

N. B. Archer Bourbon.

1118 Farnam St. OMAHA.

A. N. Frick & Son Co.

Velkoobchodníci a Importéři

LIHOVIN a LIKÉRŮ.

Nástupci firmy: L. Kirscht Sr., Frick (herbota).

Tel. 544. 1001 Farnam ul., Omaha.